

- A1.** α. – 2
β. – 7
γ. – 1
δ. – 8
ε. – 5

- A2.** α. Σελ. σχολικού βιβλίου 77: “ Εθνικόν Κομιτάτον...Οθωμανική Αυτοκρατορία”
β. Σελ. σχολικού βιβλίου 86: “ Το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο...και περιορισμό της γραφειοκρατίας”
γ. Σελ. σχολικού βιβλίου 248: “ Το φροντιστήριο της Τραπεζούντας... εθνικής τους συνείδησης”.

B1. Σελ. σχολ. βιβλ. 209: “Η κρίση μεταξύ Βενιζέλου και πρίγκηπα Γεωργίου κορυφώθηκε...σελ. 110...κάλεσε το λαό σε αποχή”.

B2. Σελ. σχολ. βιβ. 90: “ Το πρώτο εξάμηνο του 1911...σελ.91...χρόνο για κοινοβουλευτικές συζητήσεις κ.τ.λ.”

Γ1 . Στις 24 Ιουλίου 1923 υπογράφηκε η Συνθήκη ειρήνης της Λωζάννης. Έξι μήνες πριν , στις 30 Ιανουαρίου 1923, είχε υπογραφεί η ελληνοτουρκική Σύμβαση η οποία ρύθμιζε την ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης της Λωζάννης ιδρύθηκε η μικτή Επιτροπή ανταλλαγής με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Την αποτελούσαν έντεκα μέλη (τέσσερις Τούρκοι, τέσσερις Έλληνες κι τρία μέλη – πολίτες ουδέτερων κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο κρατών), με αρμοδιότητα τον καθορισμό του τρόπου μετανάστευσης των πληθυσμών και της εκτίμησης της ακίνητης περιουσίας των ανταλλαξιμών. Οι ανταλλάξιμοι, σύμφωνα με τη σύμβαση ανταλλαγής, είχαν το δικαίωμα να μεταφέρουν την κινητή περιουσία τους, επίσης είχαν το δικαίωμα να πάρουν από το κράτος στο οποίο μετανάστευσαν αποζημίωση ίσης αξίας με τη κινητή περιουσία που εγκατέλειψαν φεύγοντας. Όταν έγινε γνωστή η υπογραφή της σύμβασης και οι όροι της, οι πρόσφυγες αντέδρασαν έντονα. Σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας συγκρότησαν συλλαλητήρια, διατρανώνοντας την απόφασή τους να εμποδίσουν την εφαρμογή της. Για να βοηθήσει το έργο της ελληνικής αντιπροσωπείας στη μικτή επιτροπή συστάθηκε το 1924 η Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής πληθυσμών που υπαγόταν στο υπουργείο Γεωργίας. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της , ιδρύθηκαν κατά τόπους Γραφεία Ανταλλαγής Πληθυσμών. Δυστυχώς όμως το έργο της αποζημίωσης προχωρούσε αργά και η δυσφορία του προσφυγικού κόσμου που βρισκόταν σε

απόγνωση μεγάλων. Ένας σημαντικός αριθμός προσφύγων βρέθηκαν εκπρόθεσμοι για διάφορους λόγους όπως ότι ήρθαν στην Ελλάδα καθυστερημένοι μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων για την καταβολή αποζημίωσης μια και ήταν αιχμάλωτοι ή πρόσφυγες από τη Ρωσία, Κωνσταντινουπολίτες, είτε λόγω ασθένειας, φυλάκισης, ή ανηλικιότητας. Υιοθετήθηκε λοιπόν η λύση να δοθεί μια προκαταβολή μέχρι την αποπληρωμή της αξίας της περιουσίας που εγκαταλείφθηκε στην Τουρκία, αφού πρώτα το δημόσιο προέβαινε σε προσωρινή εκτίμησή της. Η Εθνική Τράπεζα ανέλαβε να πληρώσει στους ανταλλάξιμους μια προκαταβολή. Για να μην επιβαρυνθεί όμως ο κρατικός προϋπολογισμός αποφασίστηκε να εκδοθούν ομόλογα με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου. Το 20% της προσωρινής αποζημίωσης δόθηκε σε μετρητά και το υπόλοιπο σε ομολογίες. Όμως οι πρόσφυγες δεν ικανοποιήθηκαν καθώς αξίωναν την καταβολή πλήρους αποζημίωσης. Έτσι, το ζήτημα έγινε αντικείμενο πολιτικής εκμετάλλευσης και σε συνδυασμό με την άρνηση διακανονισμού των προσφυγικών χρεών από τις κυβερνήσεις Βενιζέλου απομάκρυνε τμήμα του προσφυγικού κόσμου από το κόμμα των φιλελευθέρων και οδήγησε στην ήττα του στις εκλογές 1932 και 1933. Η προσωρινή εκτίμηση των περιουσιών έγινε με βάση τις δηλώσεις που υποβλήθηκαν στα κατά τόπους γραφεία ανταλλαγής. Οι αιτήσεις των δικαιούχων θα εξετάζονταν από ειδικές επιτροπές προσφύγων, συμπατριωτών των ενδιαφερομένων. Εάν θεωρούνταν ανακριβείς προβλεπόταν η αναθεώρησή τους από ένα ανώτατο συμβούλιο. Τα περιουσιακά στοιχεία που θα αποζημιώνονταν ήταν τα ακίνητα, αστικά και αγροτικά, τα κινητά αγαθά που δεν πουλήθηκαν επί τόπου ούτε μεταφέρθηκαν στην Ελλάδα, οι καλλιεργημένοι αγροί μαζί με τα προϊόντα τους. Η προκαταβολή θα δινόταν σε εκείνους που δεν είχαν μέχρι τότε αποκατασταθεί με τη διευκρίνιση ότι η απλή υποτυπώδης στέγαση στους οικισμούς της ΕΑΠ ή του ελληνικού κράτους δε θα εθεωρείτο ως αποκατάσταση. Για την οριστική εκτίμηση των περιουσιών που εγκαταλείφθηκαν συστάθηκαν πρωτοβάθμιες επιτροπές εκτίμησης που ο αριθμός τους ανερχόταν στις 1114 και μια ή περισσότερες αντιστοιχούσαν στις 934 χριστιανικές κοινότητες της Τουρκίας. Τα πολλά προβλήματα που προέκυψαν επέβαλλαν τη σύσταση 52 δευτεροβάθμιων επιτροπών αρχικά και 20 δευτεροβάθμιων στη συνέχεια. Όμως η εκτίμηση των περιουσιών δεν ολοκληρώθηκε ποτέ, γιατί το έργο ήταν τεράστιο και υπονομευόταν και από την τουρκική πλευρά.

Γ2. Το 1927 με αφορμή το αίτημα τη Ελλάδος στη κοινωνία των Εθνών για παροχή πρόσθετου δανείου τέθηκε το ζήτημα της δημιουργίας μιας κεντρικής κρατικής τράπεζας που σαν σκοπό της θα είχε τη διαχείριση των χρεών, την έκδοση χαρτονομίσματος και την ενιαία εφαρμογή της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής. Η νέα τράπεζα θα εγγυάτο τη μετατρεψιμότητα του νομίσματος και θα είχε το αποκλειστικό προνόμιο να εκδίδει τραπεζογραμμάτια και να ελέγχει τη νομισματική κυκλοφορία και τη τραπεζική πίστη.

Σε ότι αφορά την οργάνωση, το καταστατικό λειτουργίας κατοχύρωνε την ανεξαρτησία της από την πολιτική εξουσία. Το προνόμιο έκδοσης χαρτονομισμάτων θα μπορούσε να ανακληθεί αν η Τράπεζα δεν εξασφάλιζε τη σταθερότητα της αξίας των τραπεζογραμματίων σε χρυσό. Η τράπεζα θα έπρεπε να εξασφαλίζει την κάλυψη τουλάχιστον του 40% των

τραπεζογραμματίων. Η κάλυψη θα προερχόταν από χρυσό και ξένο συνάλλαγμα. Η Τράπεζα θα διοικούταν από διοικητικό συμβούλιο που περιελάμβανε διοικητή, υποδιοικητή και 9 μέλη, τρία από τον εμποροβιομηχανικό κόσμο και τρία από τον αγροτικό κόσμο της χώρας. Η κυβέρνηση θα διοόριζε έναν επίτροπο για την τράπεζα. Πρώτος διοικητής και υποδιοικητής διορίστηκαν οι Αλέξανδρος Διομήδης και Εμμανουήλ Τσουδερός. Παρά τις αντιδράσεις της Εθνικής Τράπεζας και κάτω από τη πίεση ξένων συμβούλων, το Μάιο του 1927 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος που άρχισε τη λειτουργία της ένα χρόνο αργότερα. Πολύ γρήγορα πέτυχε σταθερές ισοτιμίες της δραχμής με τα ξένα νομίσματα στηρίζοντας την έκδοση χαρτονομίσματος στα αποθέματά της σε χρυσό και συνάλλαγμα και εξασφαλίζοντας τη μετατρεψιμότητα του εθνικού νομίσματος σε χρυσό. ΓΗ επιτυχία αυτή οδήγησε τα δημόσια οικονομικά σε περίοδο ευφορίας, βελτίωσε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους, ενίσχυσε την εισροή συναλλάγματος και τις επενδύσεις και προκάλεσε μια ισχυρή δυναμική που επέτρεψε τις σημαντικές πολιτικές, θεσμικές και οικονομικές πρωτοβουλίες της τελευταίας κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου 1928 – 1932. Η περίοδος αυτή κράτησε μέχρι τις αρχές του 1932, οπότε εκδηλώθηκαν στη χώρα οι συνέπειες της μεγάλης οικονομικής κρίσης που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη το 1929.

